

behrneem nepanesams un to weselibai laitigs buhtu tas, ja mehs tos peespeestu, sebdet us muhrina ar klehp̄i fa-
liftam rolam un tschurnet. Mehs la stiprakt buhdami
waretum scho warmahzibū isdarit, un dauds nejehgas un
neprachas wezali ari to vara, lai isaudsetu pehz winu
domam „godigus un rahtnus“ behenus, bet lai jau aprah-
diju, tas ir grehls pret dabas un Deewa litumeem, grehls
pret 5. hausli. Nopeetni strahdajot ari man ir daudsfreis
bijis nepatihlami, lai zaur behrnu trazi teeku sawā darbā
trauzets, un neretti jau ir mute plehtusēs walā, lai tos
norahtru, tomehr eebomadamees: „dodi behrnam, las behrnam
peenahfas,“ esmu laikā wehl norijis sawas nepatikchanas
un netrauzedams to naigo rihoschanos apmeerinajees, no-
inhlodamees, zil dedsgi un dshiwibas pilni tee darbojas.
Tadeht waru ar pilnu teefibu ussault ari wezaleem, krei
teem dewuschi dshiwibu, un to audschu tehweem: „D o d a t
behrneem, las behrneem peenahfas, pa-
nesfat ar pazeetibu masas nepatikchanas,
kuras zekas warbuht zaur behrnu jaut-
ribu, peepalihdsat pafchi usturet behrnu
prahtru jautru, behrnu starpā topat pafchi
par behrneem!“

Ja kahdu laizmū usmanigi noluhskojamees masaku behrnu rihzibā, tos winu darbā netrauzedami, tad tuhlin eewehrofim, zik nenorimstoschi weens, otrs behrns fustas nemdams weenu leetinu pehz otras, eedams waj tezedams no weenas weetas us otru, drihs apsehsvamees, bet tuhlin atkal preezeldamees, jeb nosishmiga libbsibā isteizot, behrns fustas lä uhdens sahle. Un schi naigā fusteschanas naw eewehrojama pee weena waj dascheem behrneem ween, ta bes isnehmuma fastopama pee wiseem wefeleem behrneem. Likai meesfigi wahji un garā nabadsfigi behrni ir daudslahrt meerigi un klus, -weenā weetā nosehbudschees waj nosehdbinati, tee paleek turpat stundam. Birma sibme, behrneem faslimstot, ir ta, lä tee top lehni un klus, nelas teem nemihl un nedara preeku, lo latra mahte, pasibdama wišlabak sawu behrnu, war scho isleetot tāi noluhtā, lai apfwehrtu sawu behrnu weselibaas stahwoqli. Gewehrojot scho behrnu dshwo, naigo fusteschanos un rihloschanos, latram zik nezit ar dabiflu prahru apdahwinatam zilwelam ja-noslahrst, lä ta naw no nejaufschī behrnā eeradusēs, behrni nerihkojas tā aif peeraduma, lä daschais tabdas leetas pee peeaugufcheem fastopamas, bet lä ta ir dabifla wajadsiba, til pat lä meegs un ehdeens. Bil noseedsfigi un fodamitas neisskititos, ja tahds rahtu waj pehrtu sawu behrnu tadeht, lä tas grib gulet waj ehst! Tähdus wezakus no-teesa par behrnu mozischanu un spihdsinaschanu, raugotees us noseedsibas leelumu, ar zeetuma fodu, arestantu rotu waj pat aisdsen us Sibiriju. Bet noseegums pret behena weselibu sem apstahkleem war buht til pat leels, lautschu gan ne til ahtri fajuhtams, ja neatkaui behrnam ispildit organisma fisiologiska treschā prafijuma, proti, meesas wingrinashanas un spehzinashanas, lä tas buhtu spehjigs, zihā ar kaitigeem ahrejeem eespaideem, daschadām nilnam flumibam, palist par uswaretaju. Daschi wezali, lä jau augschā mineju, eet pat til tahku, lä tee netik ween neatkaui t. i. ar wahrdeem peerunadami neattura, bet par to behrnu nosoda ar stingreem meesas fodeem, lä tas dabifla instinkta dshits, grib mineto fisiologisko prafijumu ispildit. Starpiba starp mineteem diweem fisiologiskeem prafijumeem un scho trescho ir likai ta, lä neispildot tos t. i. negufot

redsamā weidā, fabeesējas par mahkoneem, nonahk tad
semē leetus weidā, atgreeschas tad jaun strauteem, upitem
un upem eserōs un juhrās atpakał, iż kuxām tee wiśwairak
un wiśleelakā mehrā isgarojuschi. Schi ir paſthstama un
noteilta dabas maina. Un no schis mainas atkarajas
leelakā waj masakā mehrā muhsu semes apgabalu
augliba, stahdu un augu, svehru un zilvetu dſihwe un
gaita. Us muhsu laimina marſa naw neskas tam lihdsigs
redsams. Gan to aptehrpi muhsu gaisam lihdsigs gaisis,
bet uhdena isgarojumi tur gandrihs nelad nefabeeš par
mahkoneem, debess naw gandrihs nelad apmahkusēs, leetus
nelihst gandrihs nelad. Abu marſa polu turvumā uhdens
isgarojumi fabeesē par sneegu. Sneegs sneedsas tur gan-
drihs lihds 60. platura gradam un pat daschbrihd wehl
tahkal, apmehram lihds tahdam atstatumam no pola, kā
Peterburga, Stokholma, Maſkawa, Edinburga, Kopenhangena
u. t. t. Tas ir apmehram tas, kas redsams us muhsu
planeta seemas widū. Us marſa gada laiski diwi reis
til gari kā pee mums. Garā wasarā sneegs istuhjt
pamasam un gandrihs ari pawifam, lihds pat paſcheem
poleem, tamehr, kā finams, muhsu (semes) polu aplahrtneſ
aplahtas ar muhſchigu ledu un sneegu.—Schahda pilniga
leela sneega milsuma iſkuſchana us marſa nu, finams, rada
loti dauds uhdena, kurſch ſakrahdamees weenlopus iſtaſa milfigu
uhdens krahjumu — juhru, kuras leelums beschi mainas
un ir atkarigs no iſkuſuſchā latreiseja sneega un ledus
daudsuma, no uhdens isgaroschanas ahtruma u. t. t. No
ſchi milfiga uhdens krahjuma — juheas tas nu jaun
weselu, taifneem grahwieem lihdsigu lanalu tiblu teek iſ-
wadits pa marſa wirſpuſ, kur tas wajadſigs. Tā fa nu
us marſa, kā jau minets, gandrihs nemai nelihst, tad
ſchai mahſligai apuhdenoschanas eetaifei auglibas fina
loti leela noſhme, taħda pat kā pee mums uhdena isgaro-
ſchanai un leetus lihſchanai.

un ne=ehdot, nahwe nohl ahtrumā, tamehr neispildot scho
tresho t. i. negahdajot par peenahzigu meefas daschado
organu attihstibū, ta nahl tilai pehz gadeem, kā pee fasli-
muscheem ar diloni, paschā muhscha seedu laikā, bazileem
nomahzot neattihstito un wahjo organismu. Higienai jeb
mahzibai par weselibaas peekopschauni ar laiku isplatotees
un topot wišpahrigi par tautas kopihpaſchumu, weenmehr
pahrejot schim mahzibam no wezaleem us behrneem, sudis
ari nupat pahrunatais noseegums pret behrnu weselibu, un
schis treshais dabas prashjums tilis tapat eevehrois, kā
pirmee diwi t. i. kā meegs un lahrtigs ussturs. Tad lehnam
issudis is fauschu atminas agrak un wehl tagad schur tur
daudssahrt lectola pawehle: „behrni us muhrina,” kura
laaidri rahda, lahds flogs behrneem janis, proti, lahdā
lakā waj nomale kluſu jaſehd un jaſchurn.

(Eurpmal beißt.)

Greekijs un Turki.

(Beigas.)

Lagadejeeem Greekem pahmet milsumu flistu ihpaschibū, pee kam kotti mas eewehro apstahklus, kahdōs tee atradushees pehdejōs gadu fintendōs. Afalee Greeku eenaid-neekī apgalwo, la tagadejee Greeki pawisam ne-esot waronigo Sen-Greeku pehznahzeji, bet tautu juzellis, kas deht sawām flistām ihpaschibam nepelnot ne masakas libdjsuhtibas no isglich-totās Eiropaspufes. Ja ar' peenentum, la tas ta buhtu, la Greekitikai tautu juzellis, kas ar to gan buhtu kauns peerahdits? Kura tauta tad schobrihd naw fajaukusēs ar zitām? Frantschi ir maišjums no Kelteem, Romeescheem, Germaneem, gluschi tapat Angli, Wahzi — maišjums no Germaneem un Slahweem, pa dəkai ir Kelteem, ir Kreeweem, pa dəkai peejaultas Somu ziltis — un tomehr fchis fajaukusħas tautas feto tagad kulturas preefschgalā. La tagadejeeem Greekem stipri peejaultas Slahwu un Albaneeschu afnīs, tas naw noleedsams, tomehr wiśpahri par nepateefbū tagad atfīhta Fallmerayer'a hipoteſe, la tagadejee Greeki waj weenigi Slahwu un Albaneeschu maišjums. Tad tatschu gluschi apbrīhnojamī, kahdā wihsē tad gan fchee Slahwi un Albaneeschi spehja pahrgreekotees, ja tee nedīhwoja flaitka finā pahralo Greeku widū. Mo grahmatam tatschu tee, la muhsu filologi, greekski nemahzijas. Lahda peemehra wehsture naw, kur lahda masa fajina pahrwaretu un apspeestu lautinu spehju peegrest pee sawas walodas flaitka finā pahralus uswaretajus — waldineelus. Ir gan Germanu tautas, kas tautu staigaschanas laitmetā eelaroja Italiju un Spaniju, salīgi issudujsħas, peenehmusħas Romanu walodu, bet u til wareja notift zaur to, la schee eelarotaji istaifija tilai mašu dalinu no uswaretam tautam, tahdejadi tee weegli peenehma uswareto walodu. Interpretim tajōs apgabalōs, kur Germani istaifija lauschu warumu, tee isslauda Romeeschu walodu — ta Deenwidus-Wahzijā, la Reina apgabalōs, kuras Romeeschi pahrwaldija un koloniheja trihs gadu fintenus, tagad til wairs atliku-fħas kahdas Romeeschu buhwju paleelas. La widus laiku-fahlumā, ap8.—9. gadu finteni, Slahwu ziltis eenehma Greeklju un tur apmetas, to mums stahsta wehsture, bet tapat ari finams, la fchis ziltis tila wehlak no falu un juhralmas Greekem speestas atpalak un pahrwaretas. Re, tagadejee Greeki war wiśmas ar tahdu pat teeħbu nosaultees par Sen-Greeku pehznahzejem, la Wahzi par Germaneem, waj Italeeschi par Romeeschu pehznahzejem.

Weens no pasihstamateem Turklu draugu apgalwoju-meem tas, la ta Greeku brihwibas farotaji, la ari tagadejee Kretas dumpineeli ne=esot nekas zits, la agralee laupitaji, las ar flaweno Sen-Greeku wahrdu spfekulejot uj Eiropas lihdsjutib. Tamilihdsigi drusku agrak, sevishchihi Wahzija, Serbus un Montenegrochus nosauza par aitu sagkeem un laupitajeem, las neleekot meeru waronigajem, kreetnajeem Turleem. Ja peenemtum atkal, la tas ta buhtu, las tad tur wainigs? Waj Greeki nahza uj Turklu fennometnem apspeest un moxit Turkus, waj gan to nedarija Turkli Greekem? Kas tad gan brihwam zilwelam, kura dshflas wehl daudsmas afinis tezeja un ne duhnas wajuhdens, Turklu apspeeschanas laikmeta zits atliskas, ka dotees kalmos, kur, protams, newareja pahrtiit no almeneem un lokeem, bet kur bija jaegahdajas pahrtila, schad un tad eebruhkot bagatjots, treknajots lihdsenumos un eelejabs, kuras wisas bija few panehmuishi Turkli? Turkli politika pret pahrvaretam tau-tam ariveen bijufetahda, la ta pahrvaretem neatstahja nelahbus lihdselkus ko daudsmas zilvezigi dshwot; pasihstama wejä pateeffiba: „tur Turks sawu lahju sper, tur sahle wairs ne-aug“. Wisfmeekligala Turkli aissstahweschana ta, la aissrahda uj flawenajeem Spanijas Maureem, las tatschu ari esot bijuschi mohamedani un luru laikä tomehr Spanija leelisli usseedejuuse. Bet Turkli, kuri ar i mohamedani, wehl naw neweenu semi weduschi pee kulturas un attihstibas, bet tikai wisur ispostijschi feno kulturu. Bulgarijas is-wedums paivaitrojees waj preezhahreji no ta laika, samehr ta naw wairs sem Turkli waldibas. Un Greekija — brihwibas karam heidsotees Atenas nebija neweena wesela nama, wiñ tas dahrtsi bija no Turkli sistematissi is-postiti, augku un elas loku apzirsti, eedshwotaju wehl atlizees 650,000. Schimbrisham, 68 gadus wehlal, Greekija-alkal 12 milj. elas loku, 604,000 puhrveetas wiha dahrtsu, 90,000 puhrveetas wiha loku, Greekija is-wedums un eewedums sneedas uj 30—40—50 milj. rbt. gadä, samehrä ar eedshwotaju slaitu tirdsneezibas apgro-sjumi 2 reises pahrali par Austrijas. Eedshwotaju slait, ja ari nerebkina flahtpeenahluskhas Joneeschu salas un Tesaliju, paivaitrojees $2\frac{1}{2}$ —3 lahrteji. Bet pahrsphiletee Wahju fantasti pagehr, lai Greekija, las gadu simteneem smakuise sem Turkli juhga, jau mas gadös atkal buhtu aisssteigusës Reetruma-Eiropai waj preefchä. Turkli labas ihpaschibas, to godigumu daudsinot aissween aismirist, ka warmahlam, las war nemt ar waru, naw wajadibas pehz wiltibas, — pee wiltibas alasch jakeras apspeesteem, lai teem it wisu nenonemtu. Apspeesto tautu launas ihpaschibas, la wiltiba, laiklums, itin dabifli attihstijas un peenehmäs pa Turkli juhga laiku. Ko tad gan toreis lihdsjeja buht uszichtigam un darbigam, kur latris labaki apstrahdats lauls waj auglu dahrts til modinaja wareno mantlahribu. Tahdas launas ihpaschibas nu brihwibai eestahjotees newar wis preefchi issust — wismas weenam, diweem dftimumeem ja-aiseet no pasaules slatuves, pirms tautas raksturs war dauds mas grosteees. Kas atteezas us laupitaju buhshchanu tagadejä Greekija, tad ta ir issuduse tur, kur semes augliba dewa eedshwotajeem eespehju, kertees pee godiga darba, — naw issuduse turpreti us Turkli robesham, kur weenlahrt stahwee, plikee klinschu lalni netauj attihstitees labibas lopshanan, un kur ta aissween no jauna teek jaun peenahluscheem Albaneescheem atjaunota. Kas pagehr, lai Greeku sap-watigee farotaji buhtu tuhlin pehz Greekijas atswabina-

Marfa kanaki naā weenmehr redsam. Wiaus pamana wisyirms tureenes wasarā, tad fneegs iſlufis un daschreijtos redsam dubultojamees. Tad eeraugam weenas taisnas linijas (taisna kanaka) weetā diwas, kuras eet ylnigi weena otrai blakam.

Starplaukums starp abām linijam jeb abeem lihds-
teku lanafeem ir weenmehr tumsfhs. Weetas, kur lanafe-
krustojas, manami zoti beeschi laukumi tumsfhi salā-
trahfs, tāhdā pat trahfs, tāhda leeleem planeta laukumeem
un pascheem lanafeem. Schis weetas, kuras atgahdina
muhsu meschōs krusta zelu weetas, nosauza par esereem
waj oasem.

Là tab zaurmehrā nemot us marfa wirspufes redsam
1) tumfchus laukumus, kureus war dehwet par juheam
2) sposchi baltus laukumus polu apgabalōs (un daschbrihi
ari zitās weetās), kuei newaretu buht nelas zits fā fneegs,
jo tee mainas lihds ar gadslahrtam; 3) leelas, taifnas
linijas, kuras steepjas fā geometrisks tħellis par wif
planeta (marfa) wirspuf un 4) eserus waj oħses kanali
kruftoschanas weetās. — Wajag til mahżet issinat, ko fċi
parahdibas noſiħmè.

Lihds pat pehdejam laikam mehs, swaigshnu pehtneeki
wiss bijam tanis domas, ta marfa leelee tumfchee laukum
naw nelas zits, ta uhdens juheras. Schis domas lisla
apstiprinam gan preefsch waifak nefà 100 gadeem atrafia
pola fneegu kuschana, ta ari pehdejä laikä zaur speltral
analist peerahditais marfa atmosferas gaifs. Bet leeta i
ta, ta jchee laukumi maina sawu trahsu un leelumu. Ta
bija neisprotami. Bija tatschu gruhti peenemt, ta uhden
pluhdi tur atgadas tilk beeschi un taydä mehrä, ta te
pahrlahi simteem tuhloschhem kvadrat werstu. Bes tan
ari parahdijas pa laikam laukumos gaifchas weetas, kura
weda us domam, ta juheras weenä waj otrá weetä issib

waſ aſkal top tik ſellas, la winu dibens faredſams noſchejeenes (ſemes).

Rupat schai leetā pafneegufchi wairak flaidribas astronomi Lowels, Duglass un Pickerings, kas strahdajuschi ſewiſchki preelfsch marfa pehtischanas eeriſtotā obſerwatorijā, Arizonas kālnos, Seemei-Amerikas Saweenotās Walſtis. Tee atraduschi, ka 1877. gadā no Italeesku astronomo Schiaparelli atrastee ūnaki, kuri, kā toreis wareja noiehrot, gahja tik zaur marfa gaifchalām weetam — zeetſemi, gahja no weenās tumſchalās weetas uſ otru, t. i. no weenās juhras uſ otru, pateefibā eet ari zaur gahju swaignes marfa tumſchalām weetam, kuras tureja par juhram. Pilnigalas un pahrlabotas tāhſflatamas truhbas weizina-juſčas scho atradumu. (Turpmāk beigas.)

Aukštas telpas galas usglabaschanai.

Lai usglabatu gadu no gada pavairojoscbos saldetas leelopu galas eewedumus is Australijas un Deenvidus-Amerikas, tad Londonas namobs tika eerihlotas wehfas telpas. Tagad us Temjas kraasteem eerihlotas tschetras wehfas telpas saldetas galas nolischanai, no kuream wissleelakas ir „Royal Victoria Dock“, luras plaschuma sinā eenem ap 26,180 tubilmetrus. Schinis lambards aufstumu uftura daschadu sistemu maschinās, darbojosčas ar faufu gaisu, amiaku un oglu slahbi, no kurei išgaroschanas temperatura stixri triht. Masaka temperatūras groſſichanās wehsuma telpās zaur elektrisku termometri teek pasinota maschinu nodalai, no kureenes pee maschinam strahdajoscē zilwelē temperaturu tuhlin regule. Pateizotees schahdai etaiset un wisu jaunalo papildinajumu isletoſchanai wehsuma telpās, us Londonu atwestā leelopu gata teizami usglabajas.

ſchanas pahrtikuschi no godiga darba ween, tas pahral mas
paſihiſt to laiku apstahklus. Iſpoſitā, almenainā ſemē bija
gruhti ſadabunama pahrtika — un jaur Eiropas diplomatu
„iſweižibū” tafchu toreiſ Greelja tila tā apgrafsita, ka Greeku
tauta nekahdi nespēhja paſchu ſemē uſ abtru rolu attihſtit
uſtura awotus.

1830. g. leelvalstis peedahwaja Greekijas troni wiss-pirms Koburgas printscham Leopoldam; tas atteiza, ta tilkai tad tas ar meeru usnemitees waldit, kad Greekijai peschirkot tuhlin ir Kretu, ir Tesaliju, zitadi tur laudim ne-esot nelo mirt, nelo dshwot. Ka printscham Leopoldam (vehlak Belgijas karalim) bija taifniba, to latris nojehgs, tas dauds mas eepasinees ar Greekijas dabu un apstahlsteem. Blaschi, labibas topschanai derigi lihdsenumi atronami weenigi Tesalija un us Kretas salas aug wišlabakee austruma deenwidus augki, ta apfelsini, wihges, tapat tur eewah wišlabalo olivu etu, lahma atronama Widus-juhras semes, is ta tad weegli saprotams, lapeh; Greeki ta karo peh; Kretas. No wifas Greekijas schimbrischam, tur tai pee-weenota leelala Tesalijas dafa, tilai peektla dafa istalka tihrumus un dahrsus, 8% plawas, 12% meschus (apmehram 2½ milj. puhrweetas) un gandrihs trihs peektvakas ir plisti, kintaini kalmi waž wahjas, ar suhnu un mas derigam sahlem apauguschas ganibas. Labibas audsechanai labi noderigu, treknui lihdsenumu un leju ari Tesalija tik ap 250,000 heltaru (700,000 puhrweetu), jiltas Greekijas dafas topa fanemot ja dauds 200,000 heltaru — ta tad nu lai tahda semite buhtu istikuse ar paschas maist! Ar laitu ari par flinkem, laupitajeem u. t. t. nolamatee Greeki atrada, kas to labllahschanai derigs — augligas lejas un lihdsenumus gar Patras juhras libzi, Elis un Meseijas apgabalobs, wišzaur apstahdija ar forintu (sewischla pasibstama wihngu pasuga) fruhmajem un wihges toleem. Schimbrischam ar forintu fruhmeem apstahditas 290,000 puhrweetas un ilgadus iswed pat 15—20 milj. rublu forintes. Audset labibu tahdas weetas, tur aug forintes, ta to dasas teoretikis, kas isdirstis, ka Greeki eewed kweeschus, pagehr, buhtu weenahrski tautfaimneezista neprahhiba, jo puhrweeta ar forintem isdod wišmas 50 pudus gadā, kas pat pee tagadejam nolrituscham zenam malka 2 rbt. pudā — un kweeschu neisaugtu us tas paschas semes wairak un pat kweescheem newaretu ne pas tildauds eenemt. Lihdsigitas ir ar wiſeem ziteem deenwidus augkeem. Ka Tesalija, tur wairs pa lahgu neisdobas deenwidus augki un buhtu labibas topschanai ihsta weeta, ta naw siapraki pawairojuses peh; peerenoſchanas Greekijai, pee ta wainiga semes ihpaschuma isdallschana. Wifa seme tretnajos lihdsenumobs ir schobrichd atronas Turtu leelgruntneefu rofas un tee ta prot issiuhlt sawus rentneefus, ka teem naw ne preela, ne spehjas arumus pawairtot.

Dr. Filipsons, kas tur 1893. g. jekojis, stabsta, la nelur pāsaule, ir ne pee Afričas meschoneem, tas neredsejis til nabadsigus, ta nospeestus laudis, ka bagatas Tesalijas lihdsenumu rentneelus. Tee dīshwojot schagaru buhdās un truhzigi istefot no maiša māses. Kweeschi teem ja- atdod Turku leelihpaschnēleem. Kad Bulgarija spēbja ahtri atfīlītīes, tad tur cemešlis tas, ka Bulgarija wišzaur pahrlahta koti teelnu „loessa“ semi, salni naw stahwi un nēlawē apstrahdaschanu (atfīlītīot Balkanus, ture ne-eenem ne peelto dālu no wišas Bulgarijas) un kas tas swati galais: Bulgari semnekeem bija samehrā dauds semes (Bulgarija naw beeschalti apdīshwota la Baltija). Bijā gan ari dauds Turku leelgruntneelu semes, bet schē Turki pa lara laiku aisschmāuza lapās un wehlak ne-eedroshinajās atgrestīes, atstahja Bulgareem sawu semi par welti, waj ja dauds tad wehlak, kad larsch bija pahrgahjis, prafīja par to mašu atlihdsibū, kas nestahmeja nelahda samehrā ar semes wehrtibū. Lahdā lahrtā Bulgari semneeks iluwa par h a g a t a k o semneelu pāsaule: malkaschanas gandrīhs nelahdas un wišlabakā seme, lahda ween domajama — tapēbz ari Bulgarija wareja ahtri usplaukt. Vehz Tesalijas peeweenoschanas Greekijai, leeta bija stipri zitada, ta Turku waldiba, la leelwalstis gahdaja par stingru nofazijumu, la Turku semes ihpaschnēli nelahdi nedrihīst sawās ihpaschuma teesibās tapt trauzeti — un isnahlums, la Greeku Tesalijas semneeli palika tahdi pat nabagi, la bijuschi senāt. Warbuht, la ari paschi Greeki drusti rāinigi, la wišmas neluhkoja gahdat par to, la Tesalijas leelihpaschnēleem taptu seme atpirktā un pehzāl pret mehrenu, nenospeedoschu renti waj ismalku atdota semnekeem, bet ari sche naw ja-aismirst Greeku gruhtē finantschu apstahītī. Greeki bija leeliski riħlojuſchees uſ laru, aismehmuschees Wakar-Eiropā dauds naudas pret augsteem prozentēem, (isdots bija 1880. un 1885. g. preelsch mobilisazijas 350 milj. franki [apm. 140 milj. rbf.]) un nu teem bija ja paleek meerā ar dauds masak semes eeguwuma, nela tee bija zerejuschi. — Benas par Greeku iſwedumeem, jewiſchi korintem, ari stipri krita — un nu Greeki bija peespeestī 1893. g. pee walsts bankrota: wini pamasinaja prozentu malkaschanas par aismehmu meem no 100 uſ 30. Tas nu, finams, wiſur Eiropā pee naudneleem un naudneefu deenastā stahwoschās preses fāzehla leelu fāschutumu pret Greekēem — nolihgtos progentus nemalsfat — leelala nedarba naw pāsaule. Kad tuval apstatas, tad nu gan netaisniba, lahda notikuse paradu dewejeem, naw tik briesmiga, Greeki walsts paradu prozentu bija pa leelakai

dai noteisti us 5%, bet islaishanas kurss bija šoti semis No pa brihwibas lailu (1824. un 1825. g.) ainsiemtām 2,800,000 mahržinam sterlinau Greeki pateesībā bija ti dabujuschi 850,000 mahrž., pat par wehlakeem 1881. un 1884. g. islaisteem 5% ainsiehmumeem tik 73% no nominelās wehrtibas. Tā tad prozentu pāsemināschana un 3% apšīmē tik to, ka atzīju ihpaschneki dabun no pateesi emalsfātā kapitala 6-7½% veeta 2-2½% — un wezās kulturas valstis, la Anglija un Francija saweem paradu dwejeem ari māsfā tik 2½ un 3%. Bet „valsts bankrotis“ jau nu bija tāhda patwaigā prozentu pāsemināschano, — la pēc daschām zitām valstim, la Portugalijas, Argentinas tas pēhdejā lailā notizis wehl daubstiprākā mehrā, to mas eewehro. Visi Greekijas valsts parads 1893. g. ištaisja 668 milj. franki seltā (251 milj. rbt.) un 149 milj. drachmu Greeku papira naudā (ap 40 milj. rbt.), lopā ap 290 milj. rublus, kas preeksch tāhdas mājas semites ar tilai 2½ milj. eeds., finams, šoti sajuhtama nāsia. Visu noschēlojamākā tomeiht ta leeta, la jaur Greekijas „valsts bankrotu“ tai wairs naw eespehjams sadabut naudu ir to dselsszēku buhvi turpinat. Tāhda lahtītā 350 werstis garais Atenas-Larissas dselsszēsch, kura buhve lihds ar naudas truhkumi apstahjās (1893. g.) lailam vis tik drihs netils pabeigis. Schim dselsszēkam bija mehrlis saweenot Atenu ar Eiropu jaur nepahrtrauktus dselss stigu; zetsch eetu tāhlat no Tesalijas us Salonikeem, lam jau schobrihd dselsszēka salars ar Belgrādi (jaunvisu Ballana pussalui) un tā tad ir ar Vihni. Tāhda dselsszēka isbuhwei buhtu ta fvarīgā nosīmē, la Eiropas Indijas pasts (visi pasta tvaikoni, kas eet no Vidusjuheas ošam us Indiju) wairs neiseetu no Brindisi (Italijs), bet no Pirejas (Atenas ošas), kas dauds tuvāk Egiptei tamlihds tād jaur Atenu ari pluhsu dauds leelala zelineelu strahwa. Schimbrischam Greekijā tāhdas 918 werstis pabeigtu dselsszēku, tee wišwairāl „korintu zeti“ gar Velo-ponesas pussalas juhemalu, kas tā salot akslehdī Greekijas bagatalos wiħna un korintu apgabalus. Tesalija gan tāhdas 200 werstis dselsszēku buhwets labibas išveschanai. Schimbrischam Tesalija, neslatotees us to, la leelala puse semes gut diħla, iswed ap 3 milj. pudu labibas us zitām Greekijas dālam, bet paschu rascha zitur ir til masa, la tām wehl jaewed no zitureenes, sevischli no Deenvidus-Kreewijs ap 8-10 milj. pudi kweeschū gadā (turpretim Bulgarija iswed ap 25 milj. pudu kweeschū, Rumanija pat 60). Bes labibas Greekijā ilgadus wehl eewed par tāhdeem 2 milj. rbt. galu un dīshwus lopus un par tā pat dauds siwis, tad par tāhdeem 8-10 milj. rbt. drehbes un dīshas audumus. Pee tam paschu Greekijā tēzami iſ-dodas ločiwsina, no lam jādomā, la ar lailu ta iſſtrahdās un iſgatairos apgehrba wajadības paschas semē. Attagad jau teek ilgadus tāhdas 16,000 puhrweetas apsehtas ar ločiwlnu, kas iſdod prahwas raschas — ap 45 pudu netihritis ločiwlnas (ar fehslam) no puhrweetas. Attabaka Greekijā tēzami aug; jaurmehrā rascho us 14,000 puhrweetam 450,000 pudu tabakas, no kuras teek iſwesta tāhda zeturta teesa, 1 milj. rubku wehrtibā. Labibas visi Greekijā lihds ar Tesaliju iſaug us 1,200,000 puhrweetam tħruma semes ap 9 milj. pudi, tāhdas 900,000 puhrweetas gut pastahwigi papuwe, tapehz la aif mahjlopū truhkuma un semes kalnainās dākas deħħi gruhti pеegahdat wajadīgos meħslus. 11 milj. oliwu loki pēc wahjas raschas iſdod ap 500,000 pudu oliwu elas (ločelas) gadā. 370,000 puhrweetas wiħna dahrju iſ-dod ap 3 milj. hekkolitru (2½ milj. simtstopu mužu) wiħna. Korintes iſaudse ap 10 milj. pudu, un tāhdus 1½-2 milj. pudu schahwet wiħgu. Greekijas paschas wiħgu un korintu patehrejums fineedas us 5-6 milj. pudu waj 2-2½ pudu wiħgu un korintu us zilvela gadā.

Loplopiba Greekijā mas attihstita, kas pa datai iſ-flaidrojas jaure flīktām fousam ganibam. Gowslou Greekijā 1875. g. bija tik ap 240,000, t. i. us 7 zilweleem weens, bet flauzamu gowju gandrihs nemas nebja; rag-lopus leetoja tik arschananai. Sirgu bija 97,000, us 20 zilweleem weens. Iħstee peena lopi Greekijā ir aitas un lasas, kuru tur ap 2 milj. jeb apmehram ja aitai un kusat u zilwela. Aitas un lasas wiſlabali pahrieel us Greekijas almenainām salnu ganibam, jaure to nu gan teek meschs loti apflahdet; dauds salnu augstumi, tur pat wehl pēbz brihwibas lara dischojas lepni loki, tagad pliki — nozirsti, lai buhtu dedzinamais materialis un buhwlokli. Un lasas jau par to gahda, la senalo meschu weetā wairs ne kruhminsch neisaug; stiżree leelus gahseeni nu noſlalo melnsemi no salneem lejá un salni paleek galu galā pliki, flintaini. Ar stingrem likumeem ween pret meschu postiſchanu tur naw lihds, buhtu jagahda par eelejas plawu laboſchanu tāhdā mehrā, la nebuhu lasas jalaisch salnōs ganitees — tad, protams, visi salni drihs attal apaugtu ar loschu meschu, la senatnē, un galu galā eenehmums no tāhrtigi ċirsteem kokeem buhtu leelaks nelā no tagadejām salnu ganibam. Bet tāhda nolaidiba — meschu neap-kopschana jaun newalda ween Greekijā, bet wiſpahri Deenvidus-Eiropā. Tapat tas ir Spanijā un Italijs. Bit ne-eenefigas salnu ganibas, redsams no tam, la 3 puhrweetas salna ganibu spehi knapi usturet weenu aitu waj fusu; gowix wajadīgs jau 20-30 puhrweetas, trelnajās eelejas turpretim lugernu war plaut 5-6 reises par

wasaru un ja uhdens netruhls! fo apuhdenot, eewahlt no
puhrweetas 40—50 un waialk birlawu seena, las peeteek
fo qadâ usturet 20 aitas waj lasas.

Wehl Greekijā slipri dauds purvaju gat vpm un juhermalu, kas tilai lahtigi janograhwu, lai pahrwehrstos par augligu semi. Tahdu nograhwošchanai derigu purvaju skaita ap 56,000 hektaru. Pehdejōs gaddos no scha daudsuma ateet nost 24,000 hektari, turus senal eenehma Skopais esers Beotijā. To lahda Anglu-Frantschu sa-beedriba nehmās nosūsinat. Esers bija tik 3—10 pehdas dīltīgū un atradās 300 pehdas pār juheu, kura no tureenes tik 4—5 werstis tabku. Zaur lanaleem, kas pa dalai tunela weidā tsurhti zaur fakkalmena klintseenam, uhdens tapa nolaists wispirms blakus atrodoschā 260 pehdas augstajā Lileris un pehjāk 160 pehdas augstā Paralimnos eserā. Schee masakee eseri (kas lopā eenem ap 10,000 puhrweetas) der it ū par uhdens glabatajeem, reserwua-reem, lai waretu dabut zauru gadu weenlihdsigu uhdens spehku. Proti is scheem esereem noteik ap 500 milj. tubil-metri uhdens gadā un tad nu wiss kritums istaisa 80 metrus, tad tur war dabut zaur turbinam ap 10—12,000 sirgu spehku leelu spehku, kas wehlak war noderet leelistu fabrili eetaisem. Nosūsinata Skopais esera dibens brihnum auglis, maiss (Turku kweeschi) isdodot ap 50 puhrus no puhr-weetas, tāpat rihss, ja lauki teel apuhdenoti. Sevischi deriga seme tur lolkvilnas audsešchanai. Katrā sinā tur ween jau buhtu eespehjams audset tik dauds lolkvilnas, ta Greekijai wais newajadsetu eewest lolkvilnas audumu. Schimbrihscham, ta rahdas, sa-beedriba, kas eseru nosūsinajuse, nesin lahga rihkotees, nejehds lo ar semi eesfahst. Tītai zeturia teesa no esera dibena esot isrenteta, wiss zits stahwot dihlā. Leeta ta, ta Beotija, esera aplahrtne, toti wahji apdišhwota, un no zitureenes kolontistus nav weegli sadabut, jo ja jau jamalsā tik dahrga rente, ap 100 franki no hektara (15 rbt. no puhrweetas), ta Skopais esera semē, tad Greekis labak usmellē tahdas weetas, kur war torintes audset. Tur nu, sinams, beedriba spehku lihdsetees tahdejavi, ta apstrahdatu wisu semi ar elektrofli aekli, plaujs un sulmaschinu valihdfibū, elektrofizitati ta weegli sadabutu no pēminetā uhdens spehka. Bet, ta rahdas, tad semkopibas prateju beedribas walde (kas isdwuse nosūsi-naschanas darbeem ap 10 milj. rbt.) nav.

Si wifa redjams, ta Greekijai wehl stipri ja-attihita
fawa eelschejä spehja, rascha. Tomehr noleegt, ta jan
dauds las nebuhtu notizis brihwibas laikä, buhtu neapsinigi.
Gan Greekeem pahrmel kildu garu un nefatizibu, bet tur
tagadejee Greeki it pareisi atbild, ta tee schaî finâ esot pat
dauds labaki par faweeem flawenajeem fentscheem. No
tahdas fastaldischanâs masâs walstlinâs, las zita zitu
nihdas un aplaroja, kâ senatnê, naw ne wehstis; faweenotees,
kopotees, tas tagadejo Greeku larstalaais mehrkis un ideals.
Nahlamiba rahdis, waj leelwalstim patigôs noluuhlos ilgi
isdooses lawet, aisturet mafo Balkana tautini faween-
schanos. . . Kas uj Greekiju atteezas, tad laträ finâ no
Greekeem ween apdsihwotas ir wifas Egejas juhras falas
(ap. 8000 □ werstju ar 400,000 eeds.) un ari Kreta
(8600 □ werstis ar 300,000 eeds.), ari Kretas mohame-
dani gandrihs wif Greeku tautibas un runâ greekifli —
tee wif ar laiku atlal pabreetu kristitôs, ja buhtu peewe-
noti Greekijai.

Greeku stipraka puſe — tirdsneegiba un lugneegiba, winu wahjalā — labibas audseſchana (lurai nu ar' ſwarigi eemefli, derigas ſemes truhlums). Ap 1890. gadu Greekijai bija 1418 tirdsneegibas kugi 358,000 tonnu leelumā. Zahdā lahtā masās Greekijas tirdsneegibas flote pahrfpehjī Austrījas un Kreewijas floti, ta puſ tik leela ſā Franzijas un 4 reiſes masala par Wahzijas floti. Bes tam Greeku juhneeli brauz uſ wifem Turku, pa daſai ar' Austrīeschu, Kreewu un Italeeschu lugeem. Juhneeziba dod Greekem eespehju, panest neidewigo tirgus bilanzi, t. i. eewedumu wehrtibas pahrafkumu par iswedumu wehrtibu (eevestis tila 1890.—93. g. jaurmehrā par 118 milj. franku, iswestis til par 93 milj.). Greeku tirogataji atrodas wiſas Widus juhras pilſehṭas. Pee turibas tituſchi tee pa laikam atgreeschas uſ Greekiju, uſ Atenu un tur no- dſihwo wezuma deenas. Zahdā lahtā Atena pehdejā laikā ſtirpt paplaſchinajusēs: lopā ar Pireju tai jau ap 150,000 cedſihwotaju. Greeku bagatneeli arween biſuſchi derigi patriotifleem mehrkeem, ſewiſchi isglihtibas weizi- naſchanai, jo gandrihs wiſas gimnaſijas Greekijā un uni- verſitate Atenā dibinatas no labprahſtigām dahwanam. Pebz folas mahzibam Greeki loti zenschas: Greeku behrni naw ar waru jaapeſpeesch fuhtit fola, drihsal folas ne- ſpehi uſnemt wiſu pebz mahzibam, pebz isglihtibas twiſtſoscho flaitu. Kad eewehro, fa Greeki ihsaja laikā, lamehe teem ir dſelſszeli, lſaudſejuschi ir pebz ſtingru Wahzu ſinatru wiſru ſpreeduma loti labus inſcheneerius un melanikus, tad jadomā, fa teem ar laiku ari iſdoeſ ſem- ſkopibu pagelt un noſtahdit uſ ihsit ſinatnifleem pamateem. Katrā ſinā Greeku tautai ir nahkamiba. . . . Noteſafot Greeku pahdroſchibū, eesahkt ar Turkeem Iaru, jaewehe ro ari tas, la bes droſchibas un duhſchas paſaulē nekas naw paňahkams un fa ſenee Greeki buhtu paſikuschi nepaſihti, nizinati wehrgi, ja tee buhtu arween baiſigi ſlatijschees, waj tik eedroſchinates karot ar barbareem. R. Ballods.

